

Számítóközpont — az áruházban

Moszkva központjában, a Kremllel szemközt áll a GUM (a Központi Állami Áruház) hatalmas épülete. A kereskedelmi vállalat vezetőse minden reggel hatalmas mennyiségű információt kap a számítóközponttól, amely ugyanitt, az üzletben működik. Az információk között szerepelnek az előző napi forgalom adatai, az egész áruház egész havi mérlegének adatai, valamint számtalan részlegének és osztályának adatai is. Megtalálhatók a különféle eladott áruk mennyiségi adatai is.

Naponta 400 ezren

A GUM, a Szovjetunió legnagyobb áruháza, de világvizonylatban is a legnagyobb áruházak közé tartozik. Körülbelül 7000 ember dolgozik itt. Áruforgalma az 1969-es esztendőben 457,5 millió rubel volt, napi átlagban ez 1,5 millió rubelt jelent. Naponta 400 ezer ember keresi fel az áruházat, a vásárlások száma pedig napi 200 ezer fölött van.

1969-ben a GUM-ban több mint 13 millió méter különféle méteráruat adtak el, több mint 4 millió pár cipőt, körülbelül 700 ezer kabátot és öltönyt és rengeteg más árut.

A vásárlók, anélkül, hogy kilépnének az áruházból, az itt dolgozó szalonokban megrendelhetnek különféle mértékutáni felsőruhákat, fehérneműt és más egyéb ruházati cikket. Ezekben a szalonokban több mint 500 elsőrendű tervező, szabász és szakmunkás dolgozik. Ugyanitt működik egy bemutatóterem, ahol rendszeresen tartanak divatbemutatókat, ruha- és cipőbemutatókat. A GUM-ban egy élelmiszeráruház is működik, melyben nagy választékban találhatók meg a különféle termékek.

Komp'lex feladat

Két évvel ezelőtt a GUM-ban létrehozták a számítóközpontot. A központban a „Minszk-22”-es univerzális számítógép dolgozik, melyet speciálisan ilyen célokra hoztak létre. A gép ezer mű-

(Fotó: A. Szergejev-Vasziljev APN)

A moszkvai központi állami áruház (GUM) harmadik számú kereskedelmi egysége

veletet végez másodpercenként.

— Számítóközpontunk feladatai közé tartozik — mondotta Jurij Butov, a számítóközpont vezetője —, azoknak a komplex gazdasági feladatok megoldása, melyek ennek a hatalmas kereskedelmi vállalatnak a gazdasági-kereskedelmi tevékenységével függenek össze. Hogy ki tudjuk elégtetni a vásárlók igényeit, gondosan tanulmányozni kell azokat. A számítógépnek, az információk hatalmas mennyiségét kell feldolgoznia és közölnie. Ezek között szerepelnek a gyártó vállalatoktól befutott termékek adatai, a raktáron levő készletekről szóló adatok, a meghatározott időszakban eladott termékek adatai. Eközben, természetesen

figyelembe kell venni a széles áruválasztékot, az egyes áruk méreteit, minőségét és színösszetételét stb.

Jelek

Ezenkívül, a közeljövőben a számítóközpont már a könyvelést is el fogja végezni; ugyanúgy a szállítókai történő elszámolásokat, a bankkal történő elszámolást és a személyi állomány fizetésének a számítást is.

Ha mindezeket az áruház tevékenységével összefüggő feladatokat ellátja a számítóközpont, úgy az információ-mennyiség — mely befut a központba — naponta körülbelül egymillió jelet tesz majd ki.

(APN)

Lábadozó szövetkezet

2. Miért maradtak?

Azt várhatnánk, ha ekkora bomba becsap egy gazdaságba, mint a szanálás, ahányan vannak, annyiféle futnak az emberek. Volt is szaladás, de sokan a helyükön maradtak.

A főagronómus nehéz helyzetben van, ha faggatom. Ha azt mondja, hogy látja a megoldást, rákérdezek rögtön: miért nem látta azelőtt? Hiszen itt volt. Volt már nehezebb helyzetben is. A tagok keményebben tudnak kérdezni. Számonkérni is tudnak. Azt mondja:

— Ha nem hinném, hogy lábra áll a szövetkezet, nem lennék itt. Az eddigi természetmennyekre nem hivatkozhatom, de arra, amit csinálni akarunk, arra igen. Meg arra, hogy azt mindannyian akarjuk csinálni. Oka van annak, hogy itt maradtam. Másfél éves korom óta kübekházi vagyok, de nem az a fő ok. Amióta itt vagyok, csak látszat eredmények voltak. Nem akarok elásni senkit, benne voltam én is. Személy szerint is bizonyítanom kell, hogy értek a szakmához.

Tudom, sokáig gyöttrődött, amíg eldöntötte, hogy marad a helyén.

Könnyű lenne ezután mondani, hogy mostantól kezdve minden jól megy, mert ezt — a szövetkezetet a tagok irányítják. Hiszen minden vezető tag. Játék lenne a szóval. Kérdezzük meg a tagokat is.

Akit a kigyó megmarta, fél az a gyiktól is. Ennek a közmondásnak a tanulsága szűrődik le a tagokkal folytatott beszélgetésből. Egyetlen kérdést tettem föl mindenkinek, akivel csak találkoztam: lábra áll-e ez a szövetkezet? Minden válasz hosszabb, mint a kérdés.

Silóczki Mihály traktoros: — Még egy év, és biztos. Ha a fizetés biztos, akkor megáll.

Joszt József nyugdíjas kovács: — Jó volna tudni, mikor állunk lábra! Soha. Mi nem vagyunk beleavatva, mi csak kis politikát folytatunk, mi csak dolgozunk. Majd a zárszámadás eldönti. Én az egyesülés mellett vagyok.

Jakubovics József: — Annyi az adósság a nyakun-

kon, amíg élünk, soha nem állunk lábra. O is egyesülésre szavazna.

Idős Szeredi András: — Nincs fiatal, nem áll lábra. Pedig nem nagy akarat kellene hozzá, hogy lábraálljon.

Szűcs József: — ha tőkeletes esztendő jönne ezután, ha nem jönne a víz, akkor lábraállna. Ha a fene nem esik bele megint a vezetőségbe, akkor lesz munkaerő is.

Amikor úgy csavarom a szót, hogy a tagság is felelős, merre húz a vezetőség, először fejkavarások következnek, aztán hangos szóval magyarázzák, amennyire naiv vagyok én ebben a kérdésben. Hogyan szólhatna bele egy tag, mit csinál a főnök? Annyi van csak rábízva, hogy dolgozzék.

— És ha mégis beleszól? — Nem igen szól bele. Megfontolhatja előtte, hogy érdemes-e. Régen nincsen pallóság, kikötés, kaloda, deres, nyelvből se vágnak le senkinek, mégis hallgatnak inkább. Mert van háztáji. Megmagyarázzák, vegye számításba, aki a közgyűlésen felszólal, hogy nem ott kap esetleg háztájit, ahol érdemes dolgozni. Sokáig kell magyarázniuk, mert nem értem. Az egész gazdaság érdeke, jószerével az egész falu jobb sorsa múlhat azon, szól-e a tagság idejében, vagy nem szól, és a kötelet mégis feszesre húzza a másik végébe kapaszkodó egyetlen érdek, a másikhoz képest igen picike, de erős, mint a mesék hétérfős szakállú emberkéje, a háztáji. Óriási ellentét! Pedig mondja mindenki, hogy nincs olyan szövetkezet, ahol a tagok nem tudnák, mennyire piszkos a szennyes, amikor még csak szennyes kezd lenni. Tudták ők is, réges-régen, sokkal hamarabb, mint az a könyvelésből, meg innen-onnan kiderült, mert annál érzékenyebb műszere egyetlen gazdaságnak sincs, mint a gazdaságként szereplő tagság, de nem szóltak. Leszoktatták őket, vagy elfelejtették rászoktatni?

Sokféle oldalról nézve adhatnánk tanácsot Kübekháznak. Én az emberekkel beszéltem, innen nézhetem

a világot. Akivel beszéltem, mind magáénak mondja a szövetkezetet így is, adóssággal is, akkor is, ha púp van a hátán. Sok kigyómarást élt át ez a szövetkezet, azon sem csodálkoznék, ha évek múlva is fenntartással fogadnának mindent.

De tanuljon a vezetőség elődei minden hibájából, és később se feledje, amit most nagyon szépen megfogalmaztak, azt, hogy szövetkezetet csak tagokkal együtt lehet csinálni.

Horváth Dezső

NAPI KISLEXIKON

a munka- védelemről

Sok a baleset, a munka közben elszenvetett sérülés, csontkulás. Válatlanul nagy szükség van arra a humanitástól áthatott állandó cselekvésre, amelyet immár húsz esztendője folytatnak a szakszervezetek: a munkavédelemre.

● Mi a célja?

Az, hogy a szakszervezetek, mint a dolgozók érdekvédelmi szervezetek, rendszeres neveléssel, felvilágosítással és ellenőrzéssel segítsék az üzemi balesetek és foglalkozási megbetegedések megelőzését, az egészséges és biztonságos munkafeltételek megteremtését. Mindezt a dolgozók, a munkavédelmi aktivisták, munkavédelmi örök bevonásával végzik.

● Megyénkben?

A Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsának munkavédelmi bizottságára hárul az a feladat, hogy irányítsa és koordinálja a munkavédelmi tevékenységet. Ot függetlenített és mintegy 120 vizsgázott társadalmi munkavédelmi felügyelő vesz részt a bizottság munkájában.

● Hatásköre?

Feladatak az ember védelmére való mozgósítás, az üzemi szakszervezetek, biztonsági megbízottak aktivizálása. Fontos szerepük van az ellenőrzésben: vizsgálataik során a munkahelyeken feltárják a hibákat, veszélyforrásokat, határidőt szabnak megszüntetésükre. Közvetlen veszély esetén a munkát is leállíthatják egy-egy üzemben, vagy üzemenként. A munkavédelmi bizottság egyben szabálysértési hatóság is, maguk is bírságnak. Ezenkívül szabálysértési, illetve bűnvádi eljárást is kezdeményezhetnek a mulasztókkal, a felelősökkel szemben. Részt vesznek a súlyos balesetek kivizsgálásában is. Képviselik az üzemi baleseteket szenvedett érdekeket, ellátják az elhaltak hozzátartozóinak érdekvédelmét is.

● Szabályozás?

Minden üzemre, munkára vonatkozik az Általános Balesetelhárítási és Egészségvédő Övrendszabály. A részleteket a szakmai övrendszabályok fogalmazzák meg. Mindazt, ami külön speciális szabályozást kíván, a vállalati munkavédelmi szabályzatban hellyel kell meghatározni. Ezt az üzemi kollektívája hagyja jóvá, akár a kollektív szerződést.

(Folytatjuk)

Szabo László —
Selyemi József: **TITKOS
HADVISELÉS**

„Átkozott FBI”

3.

A svájci követség már sokkal nehezebb dió volt. A Qu-2-es csoport abból indult ki, hogy minden hivatali irtózik a vákuumból. Gvaktorlati nyelvre fordítva, úgy okoskodtak, hogyha elcsábítanak egy titkárnőt, akkor a nagykövetségnek másikat kell szerezni. Felkutatott egy céljuknak tökéletesen megfelelő, fiatal, csinos, amerikai nőt. Mrs. Geesnek hívták, ragyogóan beszélt franciául, németül, olaszul és természetesen angolul is. Tudott gép- és gyorsírni, s egy kollégiumban dolgozott. Megbeszélték vele, hogy munkahelyéről rendkívüli szabadságot vesz ki.

Az OSS Mrs. Geest Washingtonba, a Connecticut Avenue egyik penziójába költöztette.

— Azért jöttem Washingtonba, hogy egy jó háborús állást találjak, kövér fizetéssel — magyarázta jókedvűen a penzió tulajdonosnőjének. Véletlenül a penzióban lakott a svájci nagykövetségen dolgozó titkárnő, gépirónő többsége is, Mrs. Gees rövidesen jó barátságba került velük, s ekkor már az OSS-nek csupán létre kellett hoznia a légüres teret a svájci nagykövetség hivatalában. A Qu-2-es csoport egyik tagja felkereste az egyik legnagyobb amerikai részvénytársaság washingtoni irodájának vezetőjét.

— Szeretnék felkérni, hogy alkalmazzon egy új gyors- és gépirónőt. Kifejezetten kérem, hogy fizetése a szokásosnál lényegesen nagyobb legyen. Mindez nagyban segítené háborús erőfeszítéseinket. Természetesen az illető fizetését az OSS vállalja magára.

— Erről szó sem lehet, mi adjuk majd a fize-

tést! — válaszolta hazafias felbuzdulásában az iroda vezetője.

Úgy rendezték, hogy a New York Times vasárnapi számába feltűnő hirdetés kerüljön: „Svájci származású fiatal titkárnőt keres egy nagy amerikai részvénytársaság.” Történetesen ugyanezen a napon Mrs. Gees meghívott négy lányt a svájci nagykövetség személyzetéből. Kávéval és hazulról érkezett süteménnyel kínálta őket. A lányok a mozi- és a divatrovatot olvasták a vasárnapi New York Timesban, amikor Mrs. Gees véletlenül a hirdetések oldalára fordított.

— Nézd csak, Ella! Ez úgy fest, mintha pontosan rólad írnának: „Szakmájában gyakorlott, jó munkaerő, magányos fiatal nőt keresünk, aki alkalmas arra, hogy kiváló adminisztrátor legyen. Részesítse előnyben a karriert a házassággal szemben. Egy nagy részvénytársaság titkárnője lehet, Angol nyelven kívül franciául és németül kell tudnia. Az állás sok utazással jár. A kezdő fizetés havi 400 dollár. Gyors előmenetel biztosítva a megfelelő fiatal nő számára. Hivatkozási szám New York Times 374 508 XI”

Ella 30 éves maliciózus, gyakorlott titkárnő volt, és barátnői tudták, hogy egyáltalán nem kíván férjhez menni. Különösen utazni szeretett. Erthető, hogy minden rábeszélés nélkül is már másnap jelentkezett a részvénytársaság irodájában, ahol azonnal felvették. Néhány nappal később külön megköszönte Mrs. Geesnek, hogy felhívta a figyelmét a hirdetésre. Tudta, hogy az amerikai lány állás nélkül van, ezért hálaiból, mint régi barátnőjét, ajánlotta őt a nagykövetségnek. Ott persze hálásak voltak Ellának, mert intelligens, kiváló, s ugyanakkor a politikával mit sem törődő amerikai lányt kaptak gyors- és gépirónőnek.

Ugyanezt eljátszották az OSS emberei a török követségen is. Ekkor tűnt fel a színen Sidney Black és felesége. Shara, Gazdag philadelphiaiak voltak, akik korábban Párizsban éltek. Mindketten kiváló amatőrfilmesek és fényképszek hírében álltak. A Qu-2-es csoport ezt a házaspárt használta fel terveikhez. Megállapodtak Blackekkel, hogy amerikai múzeumok részére több külföldi országban népi táncokat és népi viseleteket megörökítő színes filmeket készítenek. A tervek között szerepelt természetesen Törökország, Svájc és Svédország is. Blackék

azt híresztelték, hogy azért érkeztek Washingtonba, mert elő akarják készíteni expedíciójukat. Kapcsolatot teremtek az érdekeltektől nagykövetségekkel, és nap mint nap tárgyaltak velük a tervezett utazásról.

A házaspárnak pompás lakása volt a Wardman parkban és gyakran vendégül látták a magas rangú nagykövetségi tisztviselőket. A legtöbbször természetesen a svájci, török és svéd követségek tagjait fogadták. Ezek után természetesen tűnt, hogy a jókedvű, vendégszerető, gazdag amerikai pár gyakran tűnt fel a nagykövetségek fogadásain is. Az OSS azonban éppen rajtuk keresztül szerezte első értesüléseit a nagykövetségek titkosszolgálati munkájáról. Különösen az bizonyult hasznosnak a Qu-2-es csoport tagjai számára, hogy amíg valamelyik attasé páncélszekrényében kutattak, másolták az olvasmányait, addig az illető Blackekkel koccintgatót a Wardman parkbeli lakásában. Ha az érdekeltektől nagykövetségi tisztviselő váratlanul hazament, Blackék telefonon értesítették a csoport tagjait, akik természetesen sürgősen eltűntek.

Így különböző szálak révén a Qu-2-es csoport rájött arra, hogy a török nagykövetség német rendszerű rejtjelző géppel dolgozik. A gép, sajnos, kikérelhetetlenül üzembiztosnak látszott. Elkerülhetetlenné vált egy mechanikus szakértő, egy fényképező és egy mindenhez értő műszaki szakember bevonása. Ezeknek az embereknek együtt kellett megfejteni és egyúttal lemásolni a gép belső működési rendszerét anélkül, hogy az érintés legcsekélyebb nyomát is hagyják a munka után.

Qu-2-es csoport hamar megtalálta emberét: Jimmyt, a reklámügynököt. Ez a fiatalember úgy élt, mint általában a legtöbb amerikai reklámügynök. Imádták a gint, az éjszakázást, és volt egy bohém felesége. Ez a fiú azonban csavaros ésszel volt megáldva, szenvedélyesen szerette a fényképezést, és ezermesteri ügyességgel és lelkeséggel rendelkezett. Két hajtűből, egy konzervdobozból akár örökmozgót is tudott rögtönözni egy laposfogó segítségével. Ha valaki képes rá, akkor ez az ember meg tudja fejteni a rejtjelző gép titkát, jelenítették a Qu-2-es csoport tagjai a főnöküknek.